



Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk



H. Harder.

100 Epigrammer.

1903.

53, - 44

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

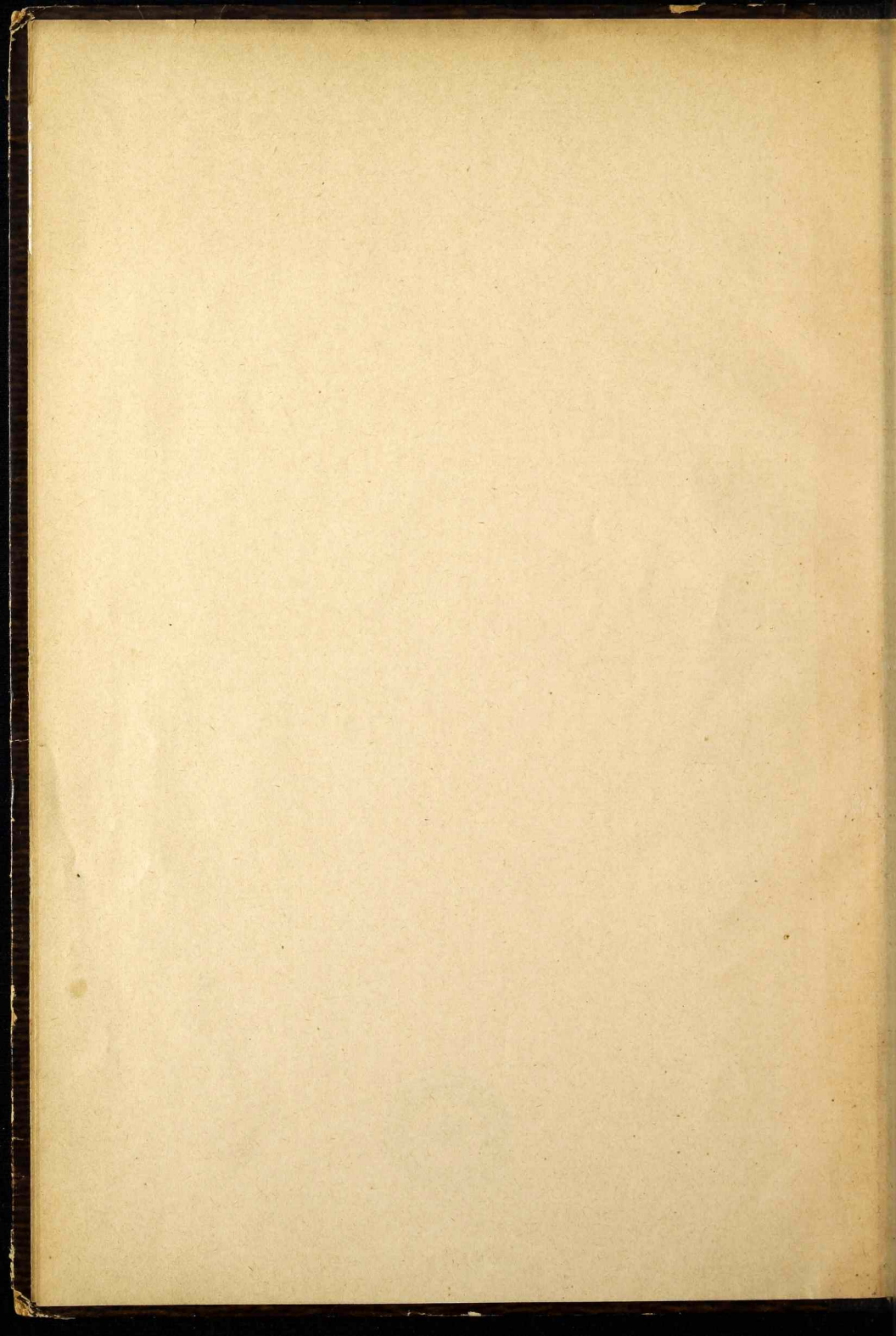


1 1 53 0 8 00182 3

+ REX







ET HUNDREDE
EPIGRAMMER

AF

SØNDERJYDEN HENRIK HARDER
(* 1642, † 1683).

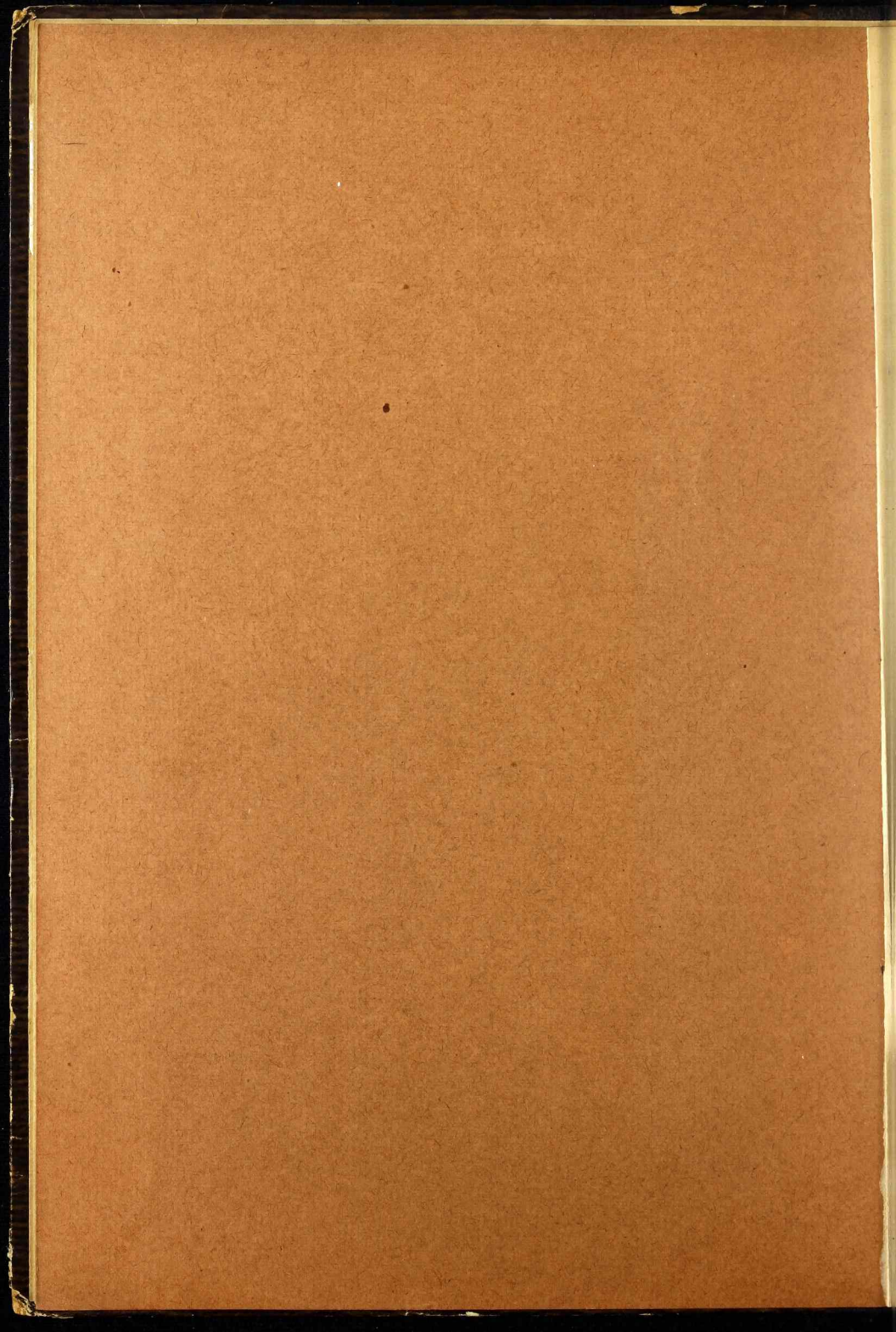
UDVALGTE OG OVERSATTE FRA LATIN

AF

FREDRIK DAHL.



KJØBENHAVN.
TRYKT OG FORLAGT AF JUL. HANSEN.
1903.



ET HUNDREDE
EPIGRAMMER

AF

SØNDERJYDEN HENRIK HARDER

(* 1642, † 1683).

UDVALGTE OG OVERSATTE FRA LATIN

AF

FREDRIK DAHL.



KJØBENHAVN.

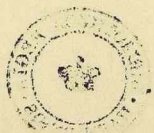
TRYKT OG FORLAGT AF JUL. HANSEN.

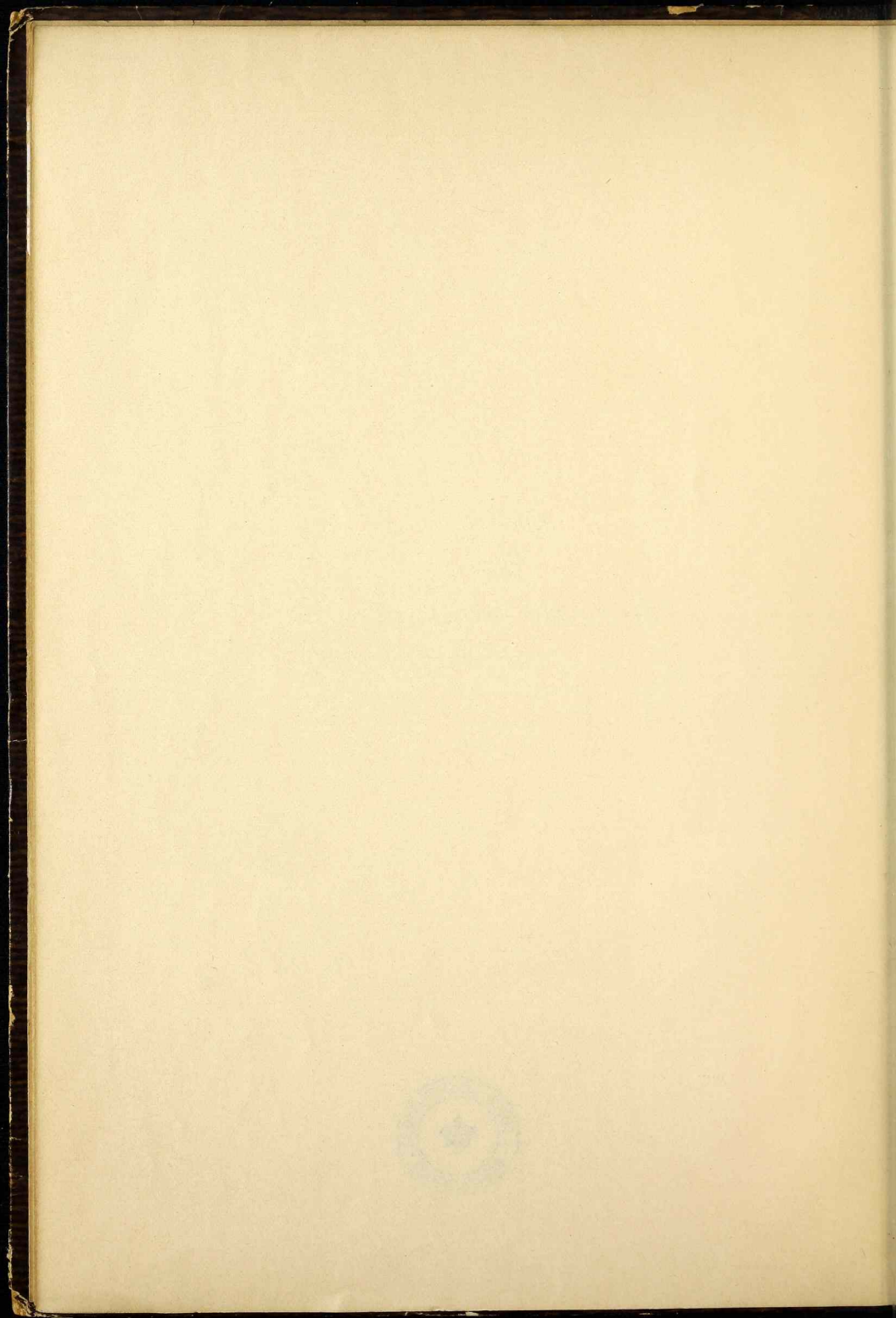
1903.

1247



*HILSEN
TIL
DE DANSKE SØNDERJYDER
FRA OVERSÆTTEREN.*





Det Skrift, *Epigrammatum libri tres*, som Henrik Harder udgav 1679, og som Fr. Rostgaard optog i *Deliciæ quorundam poetarum Danorum* (1693), indeholder 421 Epigrammer, af hvilke omtrent Fjerdedelen her forelægges i Oversættelse, idet jeg har valgt dem, der synes mig flersidigst at særtegne Forfatteren.

Om Henrik Harders Person og Livsførelse er det næppe muligt at tilvejebringe yderligere Oplysninger end dem, der fremgaae af Aanden i hans Skrifter og af de faae biographiske Optegnelser, der findes i Fr. Rostgaards nævnte Skrift. Ifølge disse sidste er Henrik Harder født i Flensborg 1642. Hans Fader, Claus Harder, der som Hof-Perlestikker 1652 flyttede til Kjøbenhavn, satte her Sønnen i den lærde Skole. Efterat Henrik af Skolens Rector, Georg Hilarius, var bleven dimitteret til Universitetet (7 Juni 1659), var han en Tid Huslærer i Finstrup paa Fyen hos en Familie Schulte og fulgte senere som Secretær den sønderjydske Adelsmand Lindenov ved dennes Sendelse i diplomatisk Øjemed til England. Fra ham skiltes han 1670 og blev efter endt Udenlandsreise Lærer for Grev Niels Frijs. Han døde 8 Januar 1683 i Kjøbenhavn og jordedes i Forældrenes Gravsted i Petri Kirke.

Om Harders Skrifter siger Rostgaard, at han ikke har seet andre end dem, han har optaget i „*Deliciæ*“, nemlig: 1. *Epigrammatum libri III*; 2. *Poemation de Hafnia liberata* (auctore Henrico Hardero 1660); 3. *Panegyricus ad Petrum Griffenfeldt* (trykt særskilt 1675); 4. *Canum cum catis certamen carmine compositum currente calamo C. Catulli Caninii* (auctor est Henricus Harderus), en i Hexametre skreven Spøg, hvis Ord alle begynde med Bogstavet C. — I Sommers *Miscellanea* findes desuden 26 af Rostgaard ikke omtalte mythologiske Epigrammer af Harder (*Henrici Harderi carmina inedita*; olim Guilhelmi Salsmanni iconibus Ovidianis adscripta manu autoris. Lib. II *Metamorph.*).

Den harderske Epigramsamling indledes, efter Datidens Skik ved literære Arbejders Udgivelse, med versificerede latinske Lykønskninger fra kjendte Samtidige. Jeg hidsætter i Oversættelse disse Lykønskninger:

Ei trænger Vin, der roses af Alle, til Vedbendens Festpryd,
Ei finder Momus Plads for et Par Vers til Din Bog.
Vin, der er ædel som Din, vinder let sin villige Kjøber,
Og Dine snilrige Vers ræddes for Spotteren ei.

Casp. Kölichen,
Med. Dr. og Læge i Kjøbenhavn.

Mens i vort Nord den rasende Krig tvang Retten til Tavshed,
Vaaged Din Musa og gav yppig Dig Tanker og Ord.
Hun ej tav i en Tid, da det syntes i Sandhed, som Alting
Skulde, forvirret og knust, blive til Chaos igjen.
Hun, med sit straalende Aasyn og med sin ordfagre Tunge,
Formed i sikker Takt Rhythmerne til Dine Kvad.
Inderlig ønske jeg vil, at Lykken, trods sine Luner,
Vil Din Fortjeneste snart yde sin mægtige Gunst, —
Ønske, at Sangens Katheder maa lære at tugte, hvad dumt er,
Og at hædre hver Røst, klangfuld og liflig som Din.
Det er mit Ønske, min Bøn: Husguderne naadigt forunde
Skjalden Alterets Fred, Vennen, den kjære, et Hjem!

M. Nicolaus Bioruscovius,
Kjøbenhavns Skoles Conrector.

Sandt nok, at de, hvem i vor Tid Digterhæderen venter,
Kunne med Lyren i Favn tolke hvad stort er og høit.
Oftest dog er den jordiske Musa Letfærdigheds Terne;
Sjældent til himmelske Hjem løfter hun Hjørterne op.
O, hvor uligt hiint Echo, da Jorsalshøiene gjengav
Toner af Isai Søns hellige Harpe og Røst!
Den, som ei Strengene kun, men — med Hjærtet — Himmelen rører,
Kongsangeren lig — hvo er han nu? hvor hans Sang? —
Tvefold Glæde Du volder os, Harder! Du bringer os Bud fra
Saligheds Himmel og fra Lærdommens lysende Chor.
Lig det Væld, der med Udspring fra Bjærgenes lønlige Grotter
Glider i roligt Løb gjennem den solvarme Eng,
Saaledes løfter Din Musa, af Himlen fostret, vort Hjærte,
Og med sin aandrige Spøg byder hun Glæden til Fest.
Deelt mellem Granskning af, hvad Himlen og Jorden tilhører,
Vil Du vinde et Navn baade som lærd og som from.

Fredericus Brand,
Hofpræst i Nykjøbing p. F.

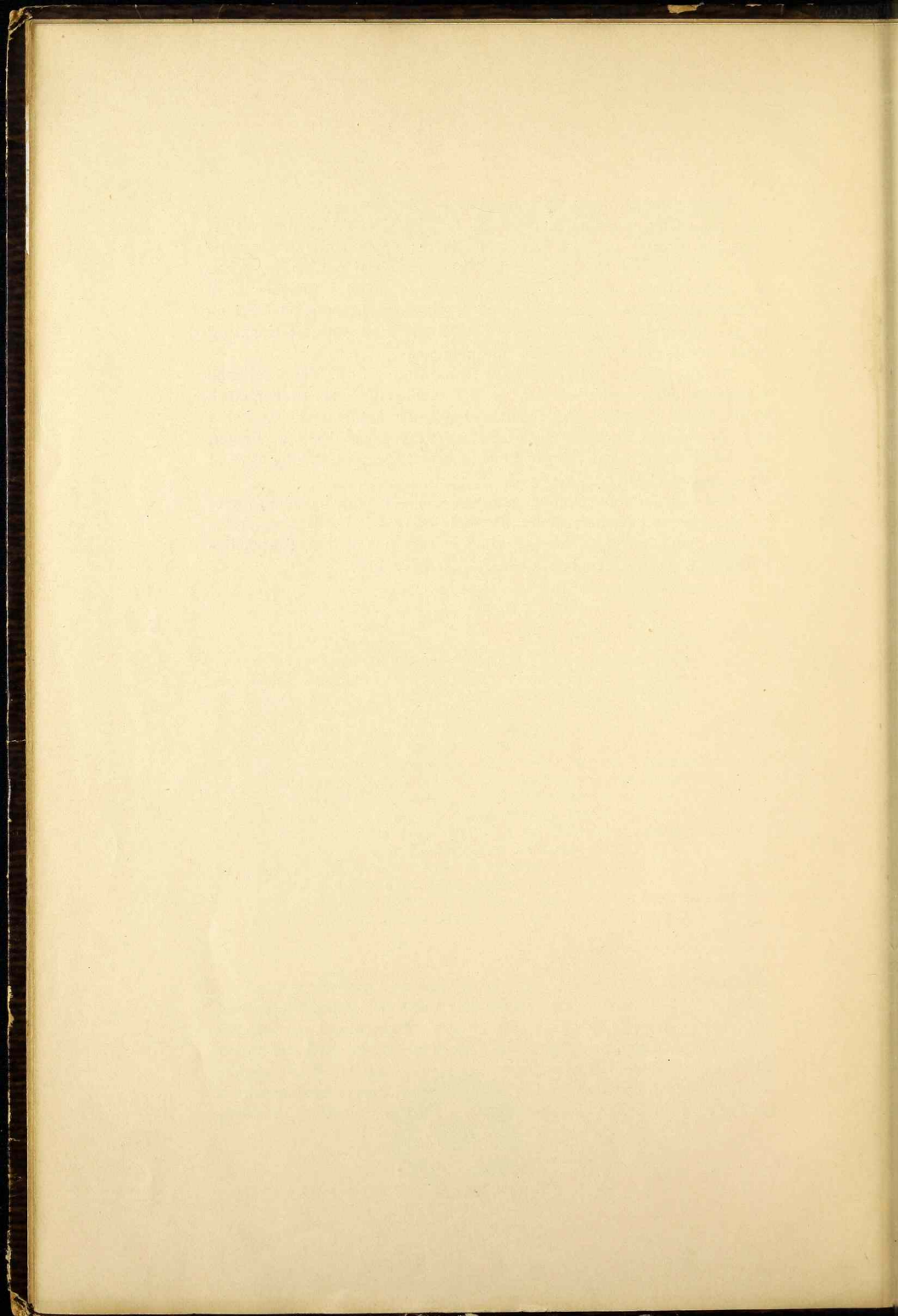
I sin i „Deliciæ“ optagne Afhandling „de poetis Danis“ siger Ole Borch om Harder, „at kun Faae kunne maale sig med ham i Opfindelsevne og Veltalenhed i den heroiske Digtart; herom vidner ikke alene hans Digt om det befriede Kjøbenhavn, men ogsaa hans senere Panegyrici, Epici og Elegiaci [Lovtalen over Griffenfeldt og en Deel af Epigramsamlingens Indhold], der ere forfattede med en saadan Kraft og Aand, at de tydelig røbe en Apelles-Haand; ikke mindre Kunst og

Aandssnille findes i hans Epigrammer.“ — Om disse sidste siger Holberg (*Opuscula quædam latina*, 1737, S. 234): „Jeg indrømmer, at det ikke har skortet os paa Epigrammatikere; ypperst blandt dem alle staaer for mig vor Harder, som jeg ikke er i Tvivl om at foretrække for selve Owen [engelsk Epigrammatiker, † 1628] i Henseende til Skarpsind, Vid og Stilens Skjønhed“, — ligesom Holberg om de harderske Panegyrici siger, „at de ere forfattede med saa stor Kunst og Ynde, at de synes mig næsten uforlignelige.“

Særlig national Interesse have hans Digte, trods deres latinske Klædning, ikke alene derved, at det øiensynligt var Kjøbenhavns heltemodige Forsvar under Svenskekrigen, der kaldte Digteren frem i den 17-18aarige Ynglings Sjæl, men ogsaa ved det Valg af Emner, der overhovedet i hans korte Levetid affødte hans større og flere af hans mindre Digte.

Ved mit her fremsendte Forsøg paa en — saavidt jeg veed, første — Gjengivelse i Modersmaalet af nogle af Henrik Harders epigrammatiske Stemningsdigte, har jeg villet afdrage lidt af den Taknemlighedsgjæld, paa hvilken han synes mig at have Krav.

Fr. D.



Gudsfrygt er Viisdoms Begyndelse. — Fromhed.

Fromhed er Viisdommens Ophav, og Viisdoms-Maalet er
Fromhed:
Hvis Du er from, er Du viis; hvis Du er viis, saa vær from!
I, 1.

Verdens Skabelse.

Gud ikkun bød — da fremstod Himlen og Landet og Havet;
Eier slig Magt hans Ord, hvor har da Grændser hans Magt?
I, 2.

Joseph fristet af Potiphars Hustru.

Slip mig! ei skal Dit Legemes Skjønhed og lokkende Lader
Eller Din leflende Snak fange mig i Dine Garn.
Flygtende seire jeg vil — Du snapper min Kappe — behold den!
Under min Kappe Du kan søge et Skjul for Din Skam.
I, 22.

Sandhedens Lys.

Lys er Ordet fra Gud, og Gud selv Lyset vi kalde;
Uden hiint Lys vi ei stedes til dette at see.
I, 64.

Tro og Kjærlighed.

Kjærlighed ei, kun Tro *til* Himlen os fører, — *i* Himlen
Kommer dog Troen ei selv, men ene Kjærlighed ind.
I, 65.

Bed og arbeid!

At Dit Værk maa lykkes for Dig — bed!
 At Dit Værk maa lykkes for Dig — arbeid!
 Evne Dine Bønner intet — arbeid!
 Evner intet end Dit Arbeid — bed! 1, 66.

Jomfru Maria.

Under Dit Hjærte i Løn Du, Velsignede! favnende bar ham;
 Større Du syntes end han, følte Dig mindre dog selv;
 Sol var Dit Barn, og Du, Maria! den ydmyge Maane —
 Sol, der voxer, og Du Maane, der aldrig ta'r af. 1, 73.

Til Nikodemus.

Synes det taabeligt end, hvad Du frittede om, Nikodemus!
 At det er muligt dog, lærer Natur os og Tro:
 Moder er os vor Jord, til hende vi vende tilbage,
 Og af sit Mødreneskjød vil hun os føde paany. 1, 82.

Kjærlighed og Frygt.

Mennesker elske, det vil hver den, der sin Gud først elsker;
 Mennesker frygte vil ei nogen, der frygter sin Gud. 1, 91.

Til Soldaterne, der greb Jesus.

Ei Eders Hænder det var, ei Vold, ei Had var det Baand, som
 Bandt ham, I frække! — o, nei! det var hans Kjærlighed selv. 1, 95.

Peters Anger.

Om jeg er Din, Du, hvem min mensvorne Tunge fornægted?
 Om jeg, Jesus! er Din, jeg, som mig skammed ved Dig?
 Ei er jeg nu, hvad nylig jeg var; til Himlen jeg raaber,
 At jeg eier en Tro, trodsende Lænker og Kval;
 Den til Trods jeg blueades, ak! ved Din mig at kalde —
 Nu jeg blues igjen — sig, tør jeg kalde mig Din? 1, 100.

Judas fortvivler.

Hvo Du end er, og hvor stor end Din Synd, saa tør Du dog haabe,
 Thi en Forløser Du har;
 Kun ikke jeg — kun jeg, kun jeg har ingen Forløser:
 Min er ei Han, jeg har solgt. 1, 103.

Til Pilatus.

Haanden, Du med det uskyldige Blod formastelig pletted,
 Faafængt i Bølgen Du toer — Bølgen kun pletter den meer.
 Martrer Dig Brøden, og længes Du efter omsider at renses:
 Blodet, Du pletted Dig med, det ene rens Dig kan.
 1, 105.

Til den korsfæstede Christus.

Slig Forsoning har Skaberen krævet, o sødste Jesus?
 Vee mig! Børnenes Synd, Faderens Vrede jeg seer.
 O, hvilken Smerte, at Du for vor Synd maatte Dødsqualen lide!
 O, hvilken Fryd, at vor Synd sonet Du har med Din Død!
 1, 106.

Christus — Veien og Livet.

Ophøies vil han — saasandt han er Veien, der fører til Himlen,
 Og for at Døden ej skal leve, vil Livet selv døe. 1, 108.

Til Christi Grav. — Dødens Gravskrift.

Ei nogen død Mand her — selve Døden hviler i Graven,
 Døden, hvis Banemand blev Livet, der ofred sig selv.
 1, 113.

Den Frommes Trøst.

Hvorfor klager Du, Hjærte? hvi tykkes saa tungt Dig Korset?
 Times Dig mere af Sorg, Glæder Du flere vil faae.
 Lær at taale: af Sorgens Udsæd spirer der Glæde;
 Stor er i Sorg den Trøst, Meget at bære med Taal.
 1, 116.

See hen til Maalet!

Lær at leve, saafremt Du en salig Død tør Dig vente!
 Og vil Du salig hist leve, saa lær først at døe!
 1, 117.

Til Kong Frederik den Tredie. — 1660.

Nys, da Fjenderne ind over Havnias Voldgrave stormed,
 Og mellem Liv og Død svæved vort Fædreland,
 Da vilde Du kun Side om Side med Borgerne frelses,
 Borgerne ei uden Dig agte til Frelse sig værd.
 Nu vil Danmark Din Daad med sin Taknemlighed lønne
 Og i al kommende Tid Scepteret ofre Din Æt.
 Bedste Tak, som Du kan Dine Daneres Heltemod vide,
 Er, at Du tager imod Kronen, vi række Dig her! II, 3.

Til Leebærerne ved Kjøbenhavns Forsvar.

See! der blinke de frem, de Freden viede Leer,
 Dragne som hjælpende Sværd under den blodige Kamp!
 Før, efter vunden Seir, os Mars kunde gjengive Freden,
 Maatte han, hellige Fred! kalde Dit Vaaben til Hjælp.
 II, 6.

Akademiet i Vaaben.

Musernes Sønner, den Skare, der fylkes om Phøbus Apollo,
 Har vore Øjne seet ombytte Toga med Sværd;
 Fredsæl Haand ei skjælvede for Dit Hjärteblod, Svensker!
 Barsk at kræve og sit villig at ofre i Kamp.
 Ei har Phøbus ene det Hverv *med* Muser at leve —
 For dem at kjæmpe, dertil fører han Spydet i Haand.
 II, 10.

Den Rige og den Gode.

Rig er kun den, der føler sig rig nok ved det, som han eier,
 God, hvo der føler, han er aldrig tilstrækkelig god.
 II, 17.

Den Vises Bøn.

Lykkelig Viismanden er; Alt faaer han, hvorom han beder —
 Mon ei fordi han kun beder om det, som er ret?
 II, 18.

Laokoonsgruppen i Rom*).

Give Laokoon Livet igjen var Mesterens Ønske —
 Hvad han formed, det er Oldingens martrende Straf.
 Skal jeg den lidende Fader især eller Sønnerne ynke?
 Stirre med Gysen paa Slangehyrerne to?
 Ak! hvor omklamres Ofrene dog i det rædsomme Favntag!
 Hvor svulme Lemmerne op under de giftige Bid!
 Ak! hvor længe forgjæves de Piinte maae kjæmpe og kjæmpe!
 Død for Hiin, det er jo ogsaa for Denne kun Død.
 End i Marmorets Kval deres blegnende Skikkelser aande,
 Og om det bristende Liv taler hvert eneste Træk;
 Alt har levende sandt os Myrons Mesterhaand givet —
 Røsten savne vi kun? — nei, den er Billedets Ry.

II, 19.

Til
 en Ven, der opholder sig i Udlandet.

1663.

Medens Din Lykke Dig fører rundt om i Verden, den store,
 Indenfor Finstrups Skjel spærrer min Lykke mig ind.
 Mens Din Dyd med Fortjenestens Hæderkrandse Dig pryder,
 Fryser og skjuler sig min her i en afsides Krog.
 Stør er den Lærdomshøst, Du hjembærer — her paa min Ager
 Lever Raaheden kun, trives der kun Barbari.
 Ulige Lodder har en ubøielig Skjæbne os tildeelt,
 Lige vi blev kun i Eet: begge blev Venskabet troe.

II, 27.

Til Aristippus, da han bortkastede Guldet).**

Guldets Gave Du ei havde nødigst at bortkaste, Taabe!
 Han, som Guldet Dig gav, dermed det bortkasted selv.

II, 30.

*) Gruppen, funden 1506 i Nærheden af Rom, skyldes ikke den navnkundige græske Billedhugger Myron (c. 450 f. Chr.), men sandsynligt tre Billedhuggere fra Rhodos: Agesander, Polydoros og Athenodoros.

***) Om Nydelsesphilosophen A. (c. 400 f. Chr.) fortælles, at han engang lod sin Slave kaste en Pose med Guld bort, fordi den var til Uleilighed.

Til Johannes Møller,

juridisk Professor ved Københavns Universitet, da han blev Consul
[Borgmester eller Raadmand] i Flensborg.

Du, som hidindtil var en Pryd for Nordens Lyceum,
Du, hvem Themis*) selv huldt havde kaaret til Søn!
Du forlader de Altre nu, som Havnica freded —
Eller, rettere sagt, flytter dem nu til vort Hjem.
Snart med Dit Lærdomsry forbinder Du Myndighedsmærket,
Og som Consul Du fæster Dit Bo i vor By.
Glæder Jer, I mine Byesbørn! — hos Eder vil Dyden, den rene,
Lærdom og Troskab og Ret føre det raadende Spir.
Han, han er Manden, hvis Viisdom det nu alt forud i Aanden
Glæder at give vor By Fortidens Hæder igjen.
Hil Dig, Fader! forlad kun Hovedstadens Katheder!
Efterglands af Din Dyd ikke forlade den vil.
Mindre den Hæder dog er at fortolke end udøve Love,
Større retfærdige Dom end al Lovkyndighed selv.

II, 31.

Til den sminkede Pontia.

Elsked sit Aasyn Narcis, og omskabtes derfor til Straf han,
Hader Du, Pontia! Dit, — omskaber derfor det selv.

II, 34.

Første Maj 1664.

Hil Eder, Jupiters høie Æt,
I, Ledas livfostrende Stjerner!**)
Hil Eder! Verden I attergive
En nyfødt, straalende Phøbus.
Yndige Vaar! alle Blomsters Moder!
Du, Tidens kjærlige Amme!
Du, vidunderklare Himmel!
Du, Engenes brogede Farvepragt!
Hvilken Fryd i grønnende Skov at vandre,

*) Themis = Retfærdighedens Gudinde.

***) Ledas Stjerner = Tvillingerne (Kastor og Pollux), det Himmeltegn,
i hvilket Solen (Phøbus) træder ind i Maj Maaned.

Eller standse ved klare Kilde,
 Overskygges af Bøgens Krone,
 Lytte til Bækkens Rislen,
 Eller til Kappestriden i Krattet
 Mellem Løvsangere smaae,
 Medens Nattergalen vemodig
 Synger om Sorg og Længsel!
 Hvilken Trøst for mit syge Hjærte
 At see det Jordsmon, som nylig
 Kulden stivned og dækked med Snee,
 Yppig gjenfødes af Naturen! —
 Høre Vestvindens Sus i Løvet,
 Hvor nys var nøgen hver Kvist!
 Ja, saa er det, med Sorg skal Glæde
 Skifte efter Naturens Orden.
 O, Du Skjæbne, altid umild imod mig,
 Lær mig, lær mig at følge Naturen!

II, 36.

Til Priscus om Hermus.

Den rige Hermus nægtede at give
 Dig, Priscus, tusind Daler; meget Mere
 Han nægted Proculus, der bad om — een.

II, 41.

Ved

min inderlig kjære Ven, den unge Poul Judichers Død.

Ak! Du moden alt til at døe? — forlader mig, Paulus,
 Du, en Deel af min Sjæl, bunden for evig til mig?
 Tog ikke Døden, imens Din Fortjeneste Krandsen den rakte,
 Dig for en Olding, da den nægted Dig Oldingens Aar?
 Kom, mit Taarevæld, Du, giv Vennen, hvad jeg ham skylder!
 Kom, giv min brændende Kind svalende Lindring, o kom!
 Ei er det tørre Suk eller Ord, som min Hjærtensorg kræver,
 Taarer kun beder jeg om — ak! men de nægte mig Trøst.
 Tilgiv, tilgiv mig dog, Du, min forklarede Paulus!
 Tro om min Kjærlighed ei, at den er mindre derfor!
 Sorgen, den knugende, selv sig nægter Taarernes Lindring;
 Bød den dem komme nys — nu den forbyder dem det.

II, 42.

Leiligheden.

Hvis i beleilige Tid Du nølende Tingen forsømmer,
 Taber Du Ting og Tid — ting da med Tid ei om Ting!
 II, 52.

Til en Løgner.

Siges det ei, at af Tosser og Børn skal man Sandheden høre?—
 Kaldes en Tosse, et Barn, det vil Du nødigst af Alt.
 II, 59.

Til Fabullus.

„Vers at skrive, det er det dummeste, som man kan gjøre“ —
 Intet du skriver — derved gør Du det bedste, Du kan.
 II, 61.

Til en lovpriist Mand.

Var jeg ærgjerrig nok, saa vilde maaskee jeg forsøge,
 Om jeg Dit vældige Ry evned at tolke med Ord.
 Lykkedes det, og blev Rosen fuldtud værdig sin Gjenstand,
 Hvor var den Tunge da, der kunde prise mig nok?
 II, 66.

Til M. Georgius Hilarius,

fhv. Rector ved den lærde Skole, Professor publicus.

Over de fordum saa priste pieriske*) Høie og Grotter
 Har fik det raae Barbarie kastet sin Grushob forlængst.
 Phøbus og Musasøstrene — hvad er de nu? — kun en Saga;
 Hvor er det hellige Væld, Skjaldene læsked sig ved?
 Aldrig mit Øie har seet Parnassets Hersker, ei Kilden,
 Som Bellerophons Hest aabnede først med sin Hov.
 Dig, Georgius! saae jeg, ved *Dine* Læber jeg hængte,
 Sød som Din Tale mig var end ikke Musernes Væld.
 Liv fik min Musa ved Dig; med *Din* Aand, Du min Apollo!
 Kjærlig fremhjælpe Du Alt, hvad jeg eier af Aand!
 Tvivl ei! til hver en Tid vil Din Musa vinde Dig Yndest,
 Lige saa sikkert som min altid vil ofre Dig Tak.
 II, 67.

*) Pieria, Egn nær ved Bjærgtet Olympus; Hippokrene den Kilde,
 som Bellerophons Hest (Pegasus) aabnede med sin Hov.

Til Ponticus og Galla.

Eenøiet, Ponticus, er baade Du og Galla, Din Hustru,
Lykkelig Du som Mand, hun ikke mindre som Viv.
Blind er Kjærlighed jo — saa her gjælder Ordsproget*) om-
vendt:

Over Eenøjede trygt svinger sit Scepter en Blind!
II, 71.

Til Marcusus.

Marcusus ruger over sin Kasse, og aldrig han glemmer,
Naar han forlade den maa, sikkert at laase den til.
Nu maa han ud; før han gaaer, forsvarligt lukker han Døren,
Angst for, at nogen skal see, Kassen derinde er — tom.
II, 72.

Til Soldaten Cotta.

Samson slog med et Asens enkelte Kjæbebeen Fjenden —
Og Du flygter, endskjøndt, Cotta! Du har hele to.
II, 73.

Til den skaldede Priscus.

„Synder flere begik jeg, end Haar jeg har paa mit Hoved“ —
Det kan, Priscus! Du sige bogstavelig sandt.
II, 74.

Til Hermus.

Hvad Du, ædru, fortier, det plaprer Du ud, er Du drukken;
Sandheden, siger man jo, ligger paa Bægerets Bund.
For at faae Sandheden frem, maa Logiken bruge Forstanden —
Vinen tar bort Din Forstand, før den faaer Sandheden frem.
II, 76.

Til Manden

med den kemisk lærde Hustru.

Lærd er Din Hustru for vist, dog ei i Kjøkkenets Sager;
Kviksølv og Svovl og Salt, derom kun snakker hun op,
Stoffer tre, som hun paastaaer i hvert et Legeme findes —
Salt dog mangler hun selv, ligesom Maden, Du faaer.
II, 80.

*) inter cæcos regnat luscus, eenøiet Mand leder Blind i By.

Spille-Brikken.

Om jeg er hvid eller sort, hvad rager det mig? — naar der
 kæmpes
 Og man trækker mig godt, saa bliver strax jeg en Helt.
 II, 81.

Letkjøbt Roes.

Roes over Afdøde høres saa tidt i en Tale, at Mange
 Fristes af Haabet og troe, de er retfærdige selv.
 Men har ei Christus forbudt os i Dyds-Basunen at blæse,
 Og er det ei netop den, Præsterne bruge saa tidt?
 II, 82.

Spotterens Høflighed.

Hvem vil af Retterne tage, hvad ei ham smager? — alene
 Spotteren ta'r netop helst, hvad der ham mishager mest.
 II, 84.

Samvittigheden — den hele Domsmagt.

Vidne og Dommer, Indklager og Straf-Fuldbyrder paa een
 Gang
 Overfor al min Synd — det er, Samvittighed! Du.
 II, 87.

Til Poeten Ruffus.

Kald dem ei Dine de Vers! de blev hvad de blev kun, for
 saadan
 Nu og til hver en Tid skriver Alverden jo Vers.
 II, 95.

Mennesket.

Intet Livet mig gav uden strængt at kræve mit Arbeid;
 Men selve Livet jeg fik uden at røre en Haand.
 II, 100.

Venskab med Faae er stærkest.

Varmere Venskabet brænder, jo færre Du eier af Venner:
 Stærkere Ild just der, hvor der af Tønder er mindst.
 II, 109.

Hippokrene.

Hvad kan en Negl dog formaae! — vil vi skrive, bide vi Negle;
Skjaldenes Kildevæld selv aabnedes først af en Negl*).

II, 116.

Til Chærilus.

Om jeg vil raade Dig at publicere
Dit Manuskript? — det bør, saavidt mig tykkes,
Ei under Trykken, men helst — undertrykkes.

II, 118.

Til en Lovpriser af ugift Stand.

Naar Dine Bøger docere, at ugift Stand er det bedste,
Fælde de dermed da ei over Din Fader en Dom?
Om Din sønlige Kjærlighed vil jeg dog haabe det bedste:
Du blev vist Søn af Din Fa'r, mens han var Ungkarl endnu.

II, 120.

Epigrammet.

„Skrive et godt Epigram“, siger Marcus, „det er en let Sag,
Men en vanskelig Sag skrive af slige en Bog.“
Nu vil for mangen Poet et godt heel vanskeligt falde,
Men som den letteste Sag af Epigrammer en Bog.

II, 121.

Drukkenskabens Forsvar.

Hvor kan man sige, jeg Mennesker gjør til Dyrenes Lige?
Drikker monstro noget Dyr meer end hvad netop er nok?

II, 125.

Til Ramias Maler.

Hvor er dog Ramia styg! — men hun ønsker, Du vil hende
male;
Skal Du gjøre det godt, saa maa Du gjøre det — slet.

II, 127.

*) S. Epigr. II, 67.

Til den Hovmodige.

Stadig med Øiet Du følger Din Skygge og bryster Dig af
 den —
 Er det ei ærgerligt dog, at den maa krybe langs Jord?
 II, 128.

Spøg til Pontia.

„Skinsyg min Pontius er, og det uden Aarsag“, Du siger;
 At uden Aarsag det er, skyldes jo, Pontia! Dig. II, 129.

Til Gnieren Acerra.

„Hvo der beder, skal faa“, saa siger Apostelen Jakob.
 „Men den, der faaer“, siger Du, „vogt Dig! han beder igjen“.
 II, 137.

Det befæstede Kjøbenhavn.

Da bag skrøbeligt Hegn Du truedes stærkt af Fjenden,
 Da var Borgernes Mod ene Din frelsende Mur.
 Nu sig rejser omkring Dig de faste, de værnende Mure,
 Dem, i Krig som i Fred, ingen at rokke formaae!
 III, 4.

Til Martial.

Hverken i mere ryggesløs Tid Du kunde seet Livet,
 Eller i ryggesløs Tid talt mere fyndige Ord.
 III, 5.

Ordet Ven*).

Han vil blive Din Ven, den Nøgne, Du giver Din Kappe;
 Under forfrosne Skind Kjærlighed selv bliver kold.
 Svøber i Kappen sig Stakkelen ind, da vil ved Din egen
 Kjærlighed ogsaa han blive af Kjærlighed varm.
 III, 7.

Guld.

Jupiter, paastaaer man, blev fordum til Guld forvandlet*) —
 Vistnok tilgavns, for i Guld findes af Gud ikke Spor.
 III, 8.

*) I Originalen Ordspil med amicus (Ven) og amictus (Klædning).

**) da han som en Guldregn dalede ned i Danaes Skjød.

Ærens Trappe.

Den, der for Ordner er blottet, kan næppe naa Toppen af
 Trappen;
 Den, der af Ordner er tung, han hopper lettest derop.
 III, 10.

Romerkirkens Myndighed.

Romerkirken, af Skriften stadfæstet, stadfæster Skriften —
 Det er en Datter, der troer, Moderen er hendes Barn.
 III, 12.

Til Læseren.

Føier til daarlige Vers jeg gode, min Læser vil rose,
 Og, hvis omvendt jeg gjør, haaber jeg, tilgive mig.
 „Disse kun daarlige er, og hine lidt bedre“ — nu vel da!
 Var hvert eneste godt, hvor blev de bedre da af?
 III, 21.

Paa en Gniers Grav.

Levet han kunde endnu, havde Lægemedlet han kjøbt sig,
 Det, som han fandt for dyrt; hellere vilde han døe.
 Nu vilde Livet igjen han ønske sig, fik han at vide,
 Hvor hans Jordefærd har været ham gyseligt dyr.
 III, 27.

En Kjøbmands Gravskrift.

Tilgiv, min Creditor, mig! fra Marked og Verden jeg rømmer,
 Og jeg betaler nu ikkun Naturen min Gæld.
 III, 29.

Fra Lykke til Ulykke.

Skjæbne! varagtig kun i den Lethed, hvormed Du skifter,
 Ak! hvor Din Lethed dog falder os Mennesker tung!
 III, 34.

Til Machiavelli.

Ei var den eneste Du, der har kjendt hine Kunster og Rænker,
 Men den første, der har offentliggjort dem saa godt.
 Længe nok har, hvad du røbed, behaget og vil behage —
 At Du det røbed, deri finder fast Ingen Behag. III, 40.

Noget fra Intet.

Adel er Intet for sig; men Din egen Dyd, den er Noget;
 Saa er og Noget et Tal, ligesom Intet et Nul.
 Men føies Nul til et Tal, vil Tallet tifold forøges —
 Saadan vil adelig Æt ogsaa forhøje Din Dyd.

III, 45.

Haandspaadom.

Evnerne, Sæderne, Dyder og Laster, fremtidig Skjæbne
 Læse i Haanden Du vil.
 Andet kan jeg ikke læse end: Gavnildhed, hvis den er aaben,
 Kraft, hvis knyttet den er.

III, 47.

Til Flora.

Om overhovedet Tid for Penge kan kjøbes, jeg veed ei —
 Men Dine Nætter dog skal, siger man, være tilfals.

III, 48.

Til Acerra.

Kjærkommen er Dig, Acerra! enhver, der bringer Dig Gaver;
 Men en fattig Client kaster paa Døren Du strax.
 Røver med Røver er Ven, og Tyv med Tyv; men en
 Gnier
 Har ei en eneste Sjæl, selv ei en Gnier, til Ven.

III, 50.

**Til
en fordums Ven.**

Ak! er det virkelig Dig? hvor forandret er Du fra hiin Tid,
 Som under fælles Kaar knyttede sammen os To!
 Hvor er den Troskab nu, som saa tidt Du mig tilsvor, Dit
 Retsind?
 Hvor den Kjærlighed, som ei kunde undvære mig?
 Voxer ei nu ved Medbør af Skjæbnen Dit svimlende Hovmod,
 Kaster paa gammel Ven lidt efter lidt kun Foragt?
 Stol paa Lykken dog ei, hun skuffer dig med sine Gaver;
 Hvad hendes Haand Dig har rakt, lister den fra Dig igjen.
 Herlighederne, som Du saa dyrt har tilkjøbt Dig, gjengiv
 Hende dem, at hun Dig kan give tilbage Dig selv!

III, 52.

Dyden.

Dyden er selv sin egen skønneste Løn og Kamppriis —
Derfor fik den vel og slet ingen anden til Tak. III, 53.

Taalmodets Seir*).

Tirret blev Taalmodet længe — til Kamp er omsider det
rede,

Og, skal der kæmpes, tilsidst hjembærer Taalmodet Seir.
Ørnene yppe mod Svanerne Krig — mistvivl ikke, Svane!
Ørnen ei længere nu Jupiters Vaabensvend er.
Reis Dig kun, Du Apollos kaarede Fugl! i Din Vælde:
Svanen — saa tidt man det saae — kan triumphere tilsidst.
III, 55.

Epigramdigterne.

Hvergang vi Intet at udrette har, ta'r vi fat paa at revse
Sædernes Slethed og — udretter Intet derved. III, 56.

Kvindens Rygte.

Kvinde! lad være at søge en Tolk for Dit rosende Rygte!
Roses af slig en Tolk sømmer sig ene for Mænd.
Rygtet, hvor godt det end er, ved at udsprede skader den
Kydske —

Tiest det Ærind har kun for Usædelighed.
Derfor, hvad Rygte er bedst for den pletfrie Hustru? —
Taushed,
Ligesom ypperst hun selv er ved at leve i Løn. III, 57.

*) Originalens Note:

„Svanerne begynde ikke selv Kampen; men naar Ørnen angriber
dem, forsvare de sig og seire endog over den.

Aristot.“

Til Haandspaamanden Otto.

Guds Haand ene det er, der styrer os selv og hvad vort er;
 Magt over Liv eller Død gaves ei Menneskehaand.
 Derfor, ifald Du vil den Fremtid, der venter os, granske,
 Kun i Guds egen Haand læs den, saavidt Du det kan.
 III, 59.

Til Nero.

Du, som havde til Menneskeblod den graadigste Attraa,
 Nero! eied vist selv ikke en Draabe deraf.
 III, 65.

Vore Dage.

Oppe honnet Ambition, og Kjærlighed nede — det viser:
 Æren man elsker, men Kjærlighed ærer man ei.
 III, 68.

Tychos Gravskrift.

Lykkelig trods mit Exil og med sjælden Navnkundighed hædret,
 Ligger, o Fædreland! jeg her som Din Brøde og Pryd.
 Hvad af mig selv var bedst, fra Himlen det kom og til Himlen
 Vender tilbage — mit Ry følger i selvsamme Spor.
 III, 71.

Anolbs Privilegium.

Nylig blev offentligt det forbudt, at nogen maa sælge
 Bøger, forfatted' af Dig, uden, Anolbus, Du selv.
 Forbudet udstedt Du fik — nu mangler det bare, Du ogsaa
 Udstedt det Paabud faaer: „Bøgerne købe man skal.“
 III, 74.

Venskab.

Til M. Aurelius Benzon, Præst i Tyrsted.

Vennetroskab, man siger, i Modgangsdagene prøves,
 Men er i Glædens Tid ikke paalidelig nok.
 Dog, skal der Vanskjæbne til, for at Troskab tør kaldes
 utvivlsom,
 Drag saa helst, Du min Ven! altid min Troskab i Tvivl!
 III, 76.

Digternes Rasen.

Til Anolbus.

Kun naar Du raser, Du troer, at Dig Kunstens Tempel staaer
aabent;

Vel! Du raser, og dog Templet er lukket endnu.

III. 83.

Afhold.

Hvad der er godt blev aldrig yndet særlig af Nogen;

Yndet af Alle er Ondt — Afhold derfra, det er Dyd.

III. 85.

Til Rosilla.

Lignende Evne, Rosilla! som Glasset har, naar det fanger

Sollysstraalernes Ild, blev mine Øjne forundt;

Thi gjennem dem til min inderste Marv Din tændende Flamme

Trænger sig, hvergang jeg seer Dig, Du min Sol og mit Liv!

III. 86.

Den platoniske Dyd.

Stod os — som Plato har sagt — i sin Nøgenhed Dyden
for Øie,

Vække den vilde hos os Kjærligheds Vidundermagt.

Nøgen nok i vor Tid kan Dyden være at skue,

Nøgen — ak! kun fordi Kjærlighed til den er kold.

III. 87.

Harpalus.

„Deiligt at see, hvor man peger paa mig, og at høre: der
er han!“

Udbrød Harpalus glad, da han til Galgen blev slæbt.

III. 91.

Det engelske Sprog.

For et fuldendt Billed af Venus at male, Apelles

Hid fra den hele By stævnede Møer i Flok;

Hvad han af deiligt hos Een, af elskeligt fandt hos en Anden,

Paphosgudindens Træk speilede yndigt igjen.

Mageløst Billedet blev; stod i Gjæld til de mange hans Venus,

Ei de tilsammen dog eied en Skjønhed som hun.

Billed af Venus, sligt som Apelles det samlende skabte,
Gjenspeilet seer jeg i Dig, o Du Britannernes Sprog!

III, 93.

Alexander den Stores Gravskrift.

Verden for trang mig var; utaaleligt var mig at tænke
Nogen, der større end jeg eller mig jævnbyrdig var.
Nu i den trange Grav min Ærgjerrighed skrumpede sammen;
Her er magelig Plads selv til et Tusend som mig.

III, 95.

Catharina af Medicis Gravskrift.

Varsel Din Kjærlighed tog af mit Navn — Du haabede,
Frankrig!
For Dine Lidelser bragt Lægedom mild af min Haand.
Falskt var Dit Haab; til Fordærv blev den Helsebod, jeg
forsøgte:
Aareladning, hvorved Du kun Dig havde forblødt.

III, 98.

**Til
den navnkundige fyenske Biskop Thomas Kingos
aandelige Sjungekor.**

Danmark! Dit Hoved løft! hvad Dig andre Folkeslag laante,
Send det tilbage og lær Skatten at kjende, Du har!
Lær med Foragt at møde de fremmede Tungemaalss Hovmod!
Yndest af andre Du faaer, ynder Dit eget Du først.
Tvivl ei! der gives ei Land, hvor Dit Tungemaal jo man vil
ynde
Og Din Musa, hvis Røst inderlig tækkedes Gud.
Kingo vi takke derfor; med ham som Tolk og som Tals-
mand,
Danmark! Din Musa vil naae Hæderens evige Ry.
Hvergang i fromme Kvad sin Røst hun sender mod Himlen,
Ogsaa til Himlens Hvælv løfter Dit Tungemaal sig.

III, 102.

Ved Kingos Forherligelse af Kronborg.

Kronborg! Din Skjønhed blev med Lovord feiret af Kingo,
Og for hans Skjaldskab selv var det en Pryd, hvad han sang.

Ingen Borg er saa værdig som Du til af Kingo at feires,
 Ingen saa værdig som han til at forherlige Dig. III. 103.

Til en Philosoph.

„Haab under Modgangs, og Frygt under Medgangs Dage!“
 — det lyder
 Næsten som: „Haab om Frygt“, næsten som „Frygt for et
 Haab“.

III. 104.

Til Mæcenus.

Dig Din Flaccus besang, Du indgav Mod ham og Livslyst;
 Som ved hans Gave Du, lever han ogsaa ved Din.

III. 109.

Til Mausolus.

Kjendt er, Mausolus, Du! men kjendt kun ved Dit Mausoleum —
 Selve Dit Liv oprandt først, da Du lagdes paa Baal.

III. 111.

Til Løgnhalsen Calanus.

Sandhed Du blander ind mellem Løgn, naar Du taler, Calanus,
 For at faae Folk til at troe, Alt, hvad Du siger, er sandt.
 Ændre det lidt! kan ublandet Sandhed ei altid Du tale,
 Tal — saa ta'r man ei feil — altid kun ublandet Løgn!

III. 113.

Af Pastor Pontii Prædiken.

„Drukkenskabslasten er af alle Laster den værste;
 Undflyer den, mine Faar!“ sagde Hr. Pontius nys;
 „Tidt det Drukkenskab var, som de fæleste Ulykker voldte,
 Masser af Drab fremfor Alt Skarer af Drukne begik.
 Jordkloden selv var drukken paa Noahs Tid, og den hele
 Menneskeslægt blev dræbt af den berusede Jord.“

III. 115.

Venskab.

Venner i Mængde Du har, saalænge Dig tilsmiler Lykken —
Lykken Dig tilsmiler, naar Venner i Mængde Du har.

III, 120.

Om Pythagoras.

Ingen Veltalenhedskunst naaer op mod det Ry, som han eier;
Derfor, ifald Du vil feire det værdigt, saa ti!

III, 122.

Om Per og Poul.

„Kjend Dig selv!“ siger Per, som, hvad retsindigt og ydmygt
Sindelig kræver som Pligt, manende byder sig selv.

„Kjend Dig selv!“ siger Poul, naar, af Egenkjærlighed opfyldt,
Selvbeundrende han hovmodig nyder sig selv.

III, 126.

Til Ruffus.

Rig Dig Skjæbnen har gjort, af Naturen blev Du en Gnier;
Hvad skal jeg ønske Dig? bliv bare det Samme, Du er!
Thi ei værre jeg veed at ønske en Gnier end Rigdom,
Værre end Gjerrighed ei heller at ønske en Rig.

III, 127.

Gravskrift over Lalage.

End i sin Grav er Lalage ærgerlig over sin Skjæbne;
Først med en Ungersvend gift, ægted en Olding hun sidst.
Stakkels Lalage! ei havde Held hun med nogen af begge:
Leve, det kunde ei hiin, denne, han kunde ei døe.

III, 128.

Mit og Dit Krigens Aarsager.

Til en Statsmand.

„Bort med Mit og med Dit!“ Du siger, „saa bortskaffes
Krigen“ —

Hvad? — baade Mit og Dit bortskaffer Krigen jo selv.

III, 130.

Tyrkernes Kejser.

Christenfolket af indbyrdes Had og Vaabenfærd hærges —
Bliv bare saadan ved! Arbeidet gjør I for mig.

III, 140.

De gamle Dage.

Skjøndt vor Tid er saa slet, at vi knap kan os tænke en
værrer,

Siger man, Fremtiden skal dog blive værre endnu.
Muligt; men ogsaa klogere vil den blive end vor Tid:
Til sine Forfædres Priis Ingen vil hæve sin Røst.

III, 144.

Til Læseren.

Versene, her jeg Dig giver at gennemblade, min Læser!
Læs dem med samme Agt, hvori jeg digtede dem!
Ei er det Alvor altid, der glæder! heel ofte kan Sindet,
Naar det er trykket og tungt, føle sig lettet ved Spøg.
Derfor, naar Hvile Dit trættede Sind tør forunde sig, og naar
Intet at gjøre Du har, driv saa og — læs mine Vers.

III, 146.

Til

Niels Juel.

Nu, mens Du, Bæltets Neptun! Din Seir over Sveerne feirer
Og med Skibe som Fangst bringer Tropæer os hjem,
Nøddigt er ei, at fra Talerens Stævn*), som i romerske Tider,
Toner Dig Lovord til Tak, dem Du saa ofte har hørt,
Nøddigt ei Dine Stævne at pryde med Laurenes Krands —
Sveerne selv, som Du slog, vidne med Byttet, Du vandt;
Frem Dine Tolke sig stille for vore beundrende Øine,
Hver en Stævn, som Du tog, selv er en Tolk for Dit Ry.

III, 152.

Til Læseren.

Om de er gode, de Vers, min Apollo hjalp mig at forme,
Ikke jeg veed; men jeg veed, Læser! at dog de er ny'.
Ei dog jeg mener, alt Nyt er skjønt og godt med det samme;
Men alt Godt i vor Tid er paa det nærmeste nyt.

III, 153.

*) Rostra, Stævnprydelser ved Roms offentlige Talerstol; ogs. denne selv.



